

BERG_MMXIII | 13. sezóna Orchestru BERG

7. koncert cyklu

UP-CLOSE | hudba, film, prostor

pondělí 11. listopadu v 19.30
Veletržní palác – Studio Hrdinů

Koncert se koná ve spolupráci s Národní galerií v Praze.

PODPOŘILI:

Česko-německý fond budoucnosti, Velvyslanectví Nizozemského království, Ministerstvo kultury ČR, Magistrát hl.m. Prahy, Partnerství OSA, Nadace Gideona Kleina, Nadace Český hudební fond, Židovské muzeum v Praze

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI: Literární noviny, Český rozhlas, Radio 1

Děkujeme mediální agentuře Brainz.cz za nový vizuální styl a grafiku našich materiálů.

DĚKUJEME TAKÉ VŠEM JEDNOTLIVCŮM, KTEŘÍ NÁM POMÁHAJÍ:

DÁRCI: RNDr. Ondřej Jäger, RNDr. Jiří Kessler, Eva a Norman Ridenourovi

KLUB BERG (klub dárců Orchestru BERG):

Petr Adler, manželé Bahbouhovi, Soňa Červená, manželé Činčerovi, Nevelina Dodovová, Václav Eis, RNDr. Václav Hušner, Lucie Chrápavá, Jiří Kubíček (ve dvou), Rudolf Leška (ve dvou), Jana Macharáčková, Jiří Malíř, Eva Novotná s manželem, Jáchym Novotný, manželé Ridenourovi, Jana Spurná, Jitka Steinmetz, Kateřina Svatoňová, Ing. Tomáš Svatoň, Petr Štěpánek (ve dvou), manželé Valchářovi...

ANDĚLÉ (dobrovolníci):

Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Martina Čápková, Valerij Durdil, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Jiří Hajdyla, Ondřej Holas, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Martina Kaňková, Jiří Kessler, Jitka Kloučková, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Maja Madarová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Pavel Moc, Martin Pavala, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Michaela a Howard Sidenberg, Lucie Silkenová, Petr Somol, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Michaela Volfová, David Zábanský a Jan Zázvůrek...

Michaela Plachká & Tomáš Pálka
Pēteris Vasks

in-den-BERG-en / světová premiéra
Viatore / česká premiéra

Michel van der Aa

Up-close / česká premiéra

Konstanze von Gutzeit – violoncello

Peter Vrábel – dirigent

Orchestr BERG:

Adéla Štajnochrová, Jakub Čepický, Midori Hayashi, Kristian Vacek – I. housle; Anna Bartoňová, Markéta Klodová, Anna Romanovská Fliegerová, Michael Romanovský – II. housle; Angelika Boué, Boris Goldstein, Zdeňka Hůlková – violy; Vojtěch Urban, Helena Velická – violoncella; Jan Kořínek – kontrabas

DĚKUJEME

... Boutique hotelu Absolutum za ubytování zahraničních umělců
... Střední škole umělecké a řemeslné za výrobu lampy

Michaela Plachká & Tomáš Pálka: in-den-BERG-en

Věnováno našim milým přátelům Margarete a Alexander BERGer.

Kompozice vznikala jako společné dílo dvou autorů – Tomáše Pálky a Michaely Plachké. Jejím hlavním inspiračním zdrojem bylo prostředí bavorských Alp, kde oba již druhým rokem žijí.

„Máme za sebou mnoho společných projektů, elektroakustických kompozic a různých mezižánrových spoluprací. Orchestrální skladbu jsme ale spolu psali poprvé. Kompozičně jsou naše světy blízké a v leččems se doplňujeme. Výhodou společné domácnosti pro takové projekty je i to, že jsme se prakticky kdykoli mohli o kompozici pobavit. Naše společná skladba je odrazem znovunalezené koncentrace a klidu pro práci a pro to, co nás dlouhodobě naplňuje. Hodně nám k tomu dopomohl krystalický vzduch, ticho a panenská příroda v prostředí, ve kterém v současnosti žijeme.“

Skladba je rozčleněna do tří vrstev – prostorů, které na sebe navazují nebo se vzájemně doplňují. Orchestr na pódiu jako nositel hlavních myšlenek, malý ansámbl v pozadí jako určité echo, ale i jako prvek, který přináší vlastní nápady. Jen si je musí prosadit. Jedna hudební vrstva je pak schována pod pódiem, není tedy vidět, můžeme ji pouze slyšet, podobně jako vnitřní hlas. Celek kompozice se pak utváří právě na základě těchto tří vrstev. Tak jako naše životní cesty reprezentují styčné roviny skupiny, jednotlivce a vnitřního hlasu. Všechny roviny mají svůj význam a formují nás ve vztahu ke společnosti i k duchovním hodnotám.

Michaela Plachká (*1981) je absolventkou Janáčkovy konzervatoře v Ostravě a Hudební fakulty AMU v Praze (skladbu studovala u Juraje Filase). Prošla stáží na Universität für Musik und darstellende Kunst ve Vídni u Germána Tora-Peréze. Na základě pozvání hudební organizace SACEM a objednávky pro komorní soubor Calliopée absolvovala rezidenční pobyt v Paříži (2010). Po dva roky také studovala výtvarný obor na Lidové konzervatoři v Ostravě. V současné době se v rámci postgraduálního studia věnuje tematice zvukových instalací. Od roku 2006 je členkou skladatelského sdružení Konvergence.

Ve svých skladbách se nechává inspirovat literaturou i výtvarným uměním. Nejvýraznější inspirací jsou jí ale reální lidé, jejich příběhy, myšlenky a prožitky. Různé životní paradoxy a kontrasty se přetavují do hudební formy, specifické pro každou skladbu.

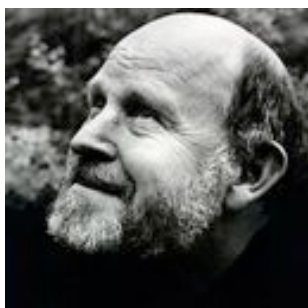
Její tvorbu v poslední době také obohacuje práce s lidmi, s energií, vnímání různých dimenzí světa a bytí a cyklická povaha života.

Tomáš Pálka (*1978) vystudoval skladbu na brněnské konzervatoři u Pavla Zemka Nováka a na Hudební fakultě AMU u Marka Kopelenta; postgraduální studium absolvoval ve třídě Milana Slavického. V roce 2004 rezidenčně pobýval v Paříži, kam jej pozvala organizace SACEM a kde komponoval na objednávku pro komorní soubor Calliopée. Je spoluzakladatelem a členem skladatelského sdružení a souboru Konvergence (2002). Působil jako klavírista v orchestru Národního divadla v Brně (1997–2002), basbarytonista v komorním sboru Musica Da Camera v Brně (1998–2001), houslista v orchestru Musica Figuralis (1998–2008), spolupracoval s Pražským filharmonickým sborem (2000–2003). V letech 2003–2012 vyučoval na ZUŠ Biskupská

v Praze, Konzervatoři Brno a English College Prague. Jako editor spolupracoval s hudebními vydavatelstvími Bärenreiter a Billaudot.

Od roku 2013 působí jako skladatel na volné noze a terapeut v lázeňském městečku Ruhpolding. Ve své tvorbě se snaží vyjádřit svůj vztah k duchovním hodnotám. Věří, že bez ztišení a pokory není možné poznat pravou podstatu bytí. Jako podklad často využívá duchovně laděné básnické texty. Nejvýraznějším principem je začleňování prostoru do celkového kompozičního tvaru.

Nejvýznamnější současný lotyšský skladatel **Pēteris Vasks** (*1946) vystudoval hru na kontrabas na Litevské státní konzervatoři a později skladbu na Lotyšské státní konzervatoři (dnešních akademiích). V letech 1963–1974 působil jako kontrabasista v předních lotyšských a litevských orchestrech. Od konce 80. let se věnuje výhradně komponování. K jeho značnému mezinárodnímu renomé přispěla podpora nakladatelství Edition Schott a známých interpretů, pro které skládá (Gidon Kremer a jeho Kremerata Baltica, Hilliard Ensemble, Kronos Quartet atd.).

Téměř každé nové Vasksovo dílo vychází brzy po své premiéře na CD u předních vydavatelů vážné hudby (Ondine, Wergo atd.). Skladatel získal četná ocenění doma i v zahraničí (mj. Velkou hudební cenu Lotyšska – 1993, 1997, 2000; Herderovu cenu, Cenu Baltického shromáždění – obě v roce 1996; Classical Award v Cannes – 2004, poslední jmenovanou za CD s nahrávkou *Symfonie č. 2* a houslového koncertu *Vzdálené světlo*). V roce 2011 vznikl Fond Pēterise Vaskse, který se zaměřuje na podporu rozvoje lotyšské hudby.

Na počátku své profesionální skladatelské dráhy Vasks vstřebával podněty moderny, od 80. let mají jeho díla neoromantický ráz. V jeho tvorbě se odráží svéráz pobaltské přírody, půvab lotyšského folklóru, projevuje se v ní sklon k hluboké spiritualitě, silné emocionalitě a humanistickým ideálům. Řečené platí i o skladbě **Viatore** (2001), věnované Vasksovu hudebně i ideově spřízněnému estonskému skladateli Arvo Pärtovi. V díle se střídají a prolínají dva základní hudebně vyjádřené obrazy: mihotající se hvězdy reprezentující světlo a bílou barvu coby symbol věčné naděje a výjev poutníka – navždy odloučeného, přemísťujícího se z místa na místo, avšak neustále se vyvíjejícího a životem naplněného.

Michel van der Aa (*1970), po Louisi Andriessenovi nejznámější současný nizozemský skladatel, se nejprve věnoval zvukovému inženýrství na Královské konzervatoři v Haagu. Později vystudoval skladbu mj. právě u zmíněného Andriessena. Prošel také studiem filmové režie na Newyorské filmové akademii (2002) a zúčastnil se kurzu divadelní režie v Lincolnově centru (2007). Ve svých dílech tyto zkušenosti bohatě uplatňuje: používá v nich divadelní a filmové prvky, úzce propojené s hudbou, přičemž si vše sám režíruje. Píše pro sólisty zvukových jmen: např. komorní operu *One*

(2002) napsal pro sopranistku Barbaru Hannigan, violoncellový koncert *Up-close* pro Sol Gabettu, připravuje houslový koncert, který bude na podzim příštího roku premiérovat Janine Jansen. Ve své hudbě osciluje van der Aa mezi konzervativností a moderností: orientuje se na tradiční žánry (koncert, opera apod.), ale pojmá je originálně a aktualizovaně. Akustický zvuk nástrojů či lidského hlasu spojuje s elektronikou, jejíž možnosti umí coby někdejší zvukový inženýr náležitě využít – počínaje zdánlivě prostým uplatněním magnetofonu a konče složitějšími technologickými manipulacemi. V roce 2010 van der Aa založil vydavatelství Disquiet Media, jehož prostřednictvím prezentuje zvukové i audiovizuální nahrávky své hudby.

www.vanderaa.net, www.disquietmedia.net

Půlhodinový audiovizuální koncert **Up-close** pro violoncello, smyčcový orchestr, elektroniku a video vznikl v roce 2010; v březnu roku následujícího jej ve Stockholmu poprvé provedla argentinsko-francouzská violoncellistka Sol Gabetta s Amsterdamskou sinfonií.

Van der Aa se této skladbě pohybuje na hranici mezi reálnem a ireálnem, čehož dosahuje pomocí filmového plátna a elektroniky. Video, jehož jedinou protagonistkou je stařena (coby alter ego sólistky), proměňuje prostor (prázdné a potemnělé dějiště koncertu, les a opuštěné stavení uprostřed něj) a je také hlavním nositelem „příběhu“, opředeného nejrůznějšími záhadami: autor nesděljuje, proč stařena sbírá po lese alobalové plátky a zastrkuje je do sklenic nebo proč a podle jakého klíče sepisuje do tabulek spoustu písmen – nejspíš zašifrované zprávy. Vztah mezi stařenou a sólistkou na bázi jakéhosi zrcadla je patrný od začátku a v průběhu koncertu je stále více ozřejmován (mj. symbolicky i rekvizitou – identickou lampou na pódiu i na plátně v rukách sólistky resp. stařeny v závěru koncertu), jakkoli k jednoznačnému odhalení tohoto vztahu nedochází.

Je fascinující sledovat, jak promyšlené a strhující je navázání tohoto dramatu na instrumentální koncert při zachování příznačných rysů klasického žánru (tradiční vztah sólisty a orchestru, motivická práce, kadence...). Zvukovou stránku významně dotváří elektronika, manipulující materií akustických nástrojů a spojující prostory – v pasážích, kdy hudebníci utichají, pódium pohasne a pozornost se upíná k výjevům na plátně, zní pouze elektronika.

Za *Up-close* získal Michel van der Aa prestižní Grawemeyerovu cenu za rok 2013.

Konstanze von Gutzeit (*1985) již jako třináctiletá začala navštěvovat violoncellovou třídu Heinricha Schiffa na Vídeňské univerzitě, od roku 2005 studovala u Jense Petera Maintze na berlínské Universität der Künste a absolvovala mistrovské kurzy pod vedením Davida Geringase, Franse Helmersona, Garyho Hoffmana, Antonia Meneses ad. Během své dosavadní kariéry získala řadu ocenění, např. velkou cenu v soutěži Gradus ad Parnassum (Rakousko, 2001), první cenu v Soutěži Domenika Gabrielliho v Berlíně (2007), Gianni Bergamo Classic Music Award

(2008), v roce 2010 obsadila třetí místo v prestižní soutěži Grand Prix Emanuel Feuermann a v roce 2012 získala druhou cenu na Mezinárodní hudební soutěži Pražské jaro. Jako sólistka vystoupila mj. s Bochumskými symfoniky, Filharmonii Monte Carlo, lineckým Brucknerovým orchestrem, Braniborským státním orchestrem pod taktovkou takových dirigentů, jakou jsou Michael Hofstetter, Kurt Masur, Marek Janowski či Michael Sanderling. Koncertovala po celé Evropě, v Japonsku, USA a Kostarice, účinkovala na významných festivalech v Lucernu, Rheingau, Linci, Šlesvicku-Holštýnsku, Kjótu atd. V současné době působí jako sólo violoncellistka Rozhlasového symfonického orchestru Berlín.

Orchester BERG je špičkové české těleso, které přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí divácky atraktivní a novátorské projekty, soustřeďuje se na uvádění současné hudby a hudby 20. století. Tu kombinuje například s divadlem, filmem, baletem, pantomimou, videoartem apod., vystupuje často mimo tradiční sály. Prostřednictvím objednávek nových děl u českých skladatelů především mladé generace pomáhá vytvářet nové hodnoty a investuje do budoucnosti hudby a umění. Má na svém kontě desítky světových premiér a ještě více českých premiér světových

skladatelů. Ke koncertní činnosti orchestru patří vystoupení na mezinárodních festivalech a významných domácích pódii. Spolupracuje s baletem Národního divadla (*Ibbur*, *Zlatovláska*). Vedle mnoha záznamů pro Český rozhlas, na CD nebo k pořadu pro Českou televizi se Orchester BERG prezentuje i na DVD s live nahrávkou baletu *Zlatovláska*

(Supraphon). K nejvýznamnějším projektům z poslední doby patří hudebně divadelní inscenace *Schwarz auf Weiss* (Černé na bílém) německého skladatele a divadelníka Heinerja Goebbelse, živý doprovod Dreyerova němého filmu *Utrpení Panny orleánské* hudbou litevského skladatele Broniuse Kutavičiuse nebo scénický koncert *timING* na Nové scéně Národního divadla, kde bylo mj. uvedeno v české premiéře legendární dílo Györgye Ligetiho *Poème symphonique* pro 100 metronomů.

Peter Vrabel (*1969) je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchester BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. V roce 2010 získal od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

SRDEČNĚ ZVEME NA ZÁVĚREČNÝ KONCERT CYKLU!

RELIGIO | adventní

pondělí 9. prosince v 19.30 | Anežský klášter

(Anežská 12, P1)

Martin **Klusák** – In paradisum / světová premiéra

Arvo **Pärt** – Fratres

Alfred **Schnittke** – Symfonie č. 4

Duchovní hledání a propojování náboženských proudů v magickém prostoru středověkého kláštera...

Barbora Sojková – soprán, Jan Mikušek – kontratenor, Vojtěch Kadera – tenor, Jaromír Nosek – bas; Orchester BERG & dirigent Peter Vrabel

BONUS: Prohlídka výstavy CM 863. Svatí Cyril a Metoděj. Dějiny, tradice, úcta. / od 18h
Po koncertě srdečně zveme na setkání a zakončení sezony u sklenky vína.

VSTUPENKY UŽ NYNÍ ONLINE!

... www.webticket.cz

Pohodlný nákup bez fronty :-)

BERG PARTNEREM SOUTĚŽE PRO SKLADATELE-LAIKY!

11. listopadu 2013 vyhlášení vítězů / soutěžní období březen - říjen 2013

Orchester BERG se stal partnerem soutěže Městské knihovny v Praze **Čtu příběh, slyším hudbu** pro skladatele laiky z řad čtenářů. Ti mají za úkol složit minisoundtrack ke své oblíbené knize. V porotě, která příspěvky hodnotí, zasedne náš **šéfdirigent Peter Vrabel** a **skladatel Slavomír Hořínka**. **Vyhlášení vítězů** proběhne **na úvod našeho koncertu** ve Veletržním paláci. Jsme zvědaví na výsledky, protože fandíme projektům, které pomáhají rozvíjet v lidech tvořivost a hudební zvědavost!

BERG2014CITY | 14. SEZÓNA
ABONENTNÍ VSTUPENKY PŘÁVĚ V PRODEJI!
Orchestr BERG & dirigent Peter Vrábel

BERG2014CITY > objevte s námi město jako inspirační zdroj, katalyzátor lidských snah, uměleckých proudů a myšlenek; město jako živý hudební nástroj...

8 originálních večerů > charismatická místa, kombinace hudby s ostatními žánry, světové i české premiéry, ikony současné hudby i mladí skladatelé.

ABONENTNÍ VSTUPENKY > partnerská (pro dva): 3 000 Kč | jednotlivec: 1 750 Kč
V prodeji je limitovaný počet zlevněných abonentních vstupenek pro studenty a seniory.

BONUSY > rezervovaná místa (ostatní mají nečíslované sezení) – když nebudete moci na koncert přijít, vrátíme Vám 50 % z ceny vstupného (až 2x za sezónu) – poukázky na vstupenky pro přátele.

<<< **VÁNOČNÍ DÁREK** ke každé abonentce při zakoupení **do 20. prosince 2013** >>>
vstupenka na **multimediální představení ANTIKÓDY**
10. ledna nebo 21. března 2014, vždy od 20h | Nová scéna

Rezervace, objednávky, informace: tel. 604 205 937, www.berg.cz

fotografie: Marco Borggreve (M. van der Aa), Chris Daepfen (K. von Gutzeit), Karel Šuster (P. Vrábel), Eva Kesslová (Orchestr BERG)
texty: Vítězslav Mikeš, korektury: PhDr. Alena Miltová